

πε/μχ/242

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ Α. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ
1 9 4 5
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ

1

“ΠΟΡΕΙΑ”
 ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ
 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιμελητές τῆς Ὑλης { ΣΑΒΒΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
 ΣΤΕΛΙΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ

Συνδρομές

Χρονιάτικη	2400
Ἑξάμηνη	1200
Τρίμηνη	600

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1945

Χρονιά πρώτη Ἀριθ. φύλλου 1

Τιμή δρχ. 200

Τὸ Περιοδικὸ βγαίνει ἀπὸ τὸν

Ἐκπολιτιστικὸ Ὅμιλον τοῦ Πειραιᾶ

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

**Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ
 ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ**

- Αὐγερινὸς Σάββας
- Βάδης Πύρρος
- Βουτυρᾶς Δημοσθένης
- Γεράνης Στέλιος
- Δοβλέτογλου Κοσμᾶς
- Δροσίνης Γεώργιος
- Ζιώγας Ἡλίας
- Καζαντζάκης Νίκος
- Καρατζᾶς Γεώργιος
- Κασιόπης Φίλιππος
- Κορνάρος Θέμος
- Κοτзиούλας Γιώργος
- Λαμπρολέσβιος Βασίλης
- Λεβάντας Χρήστος
- Λιαροῦτσος Θόδωρος
- Λυγίζος Μῆτσος
- Μαρμαρινὸς Ἀντώνης
- Μεραναῖος Κώστας
- Μετσόλης Γιώργος
- Νικολινάκος Μιχάλης
- Παπαδάκη Σοφία
- Παπᾶς Νίκος
- Παπᾶς Τάσος
- Πολίτης Κοσμᾶς
- Σακελλαρίου Φάνης
- Σαμαρᾶς Πάνος
- Σκαρίμπας Γιάννης
- Σκίτης Σωτήρης
- Σούκας Κώστας
- Τσουτᾶκος Παναγιώτης
- Ρίτσος Γιάννης
- Χατζάρας Νίκος

“ΠΟΡΕΙΑ”

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ
 ΚΑΙ
 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΗ
 ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1945
 ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 1

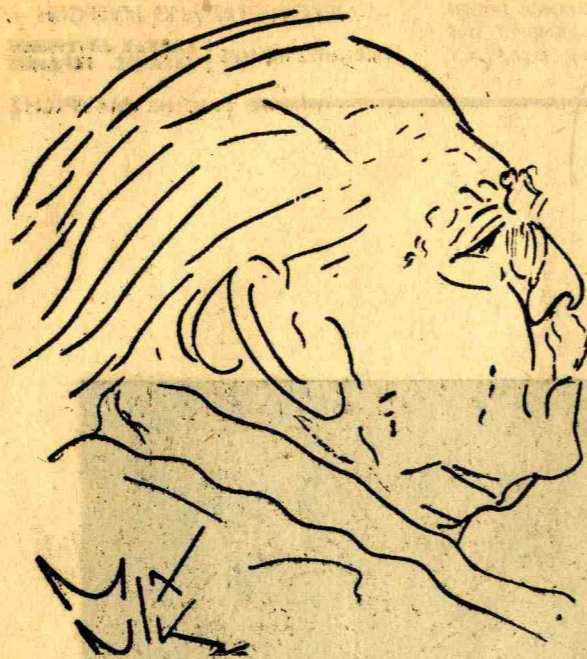
— ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ —
 ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ὙΛΗΣ { ΣΑΒΒΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
 ΣΤΕΛΙΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΦΑΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ

ΤΟ ΠΕΡΠΑΤΗΜΑ ΣΟΥ

Τὸ περπάτημά σου ανάλαφρο,
δὲν ἀφίνει πίσω ἀχνάρια,
δὲ μαραίνει τ' ἀγριολούλουδα,
δὲ σαλεύει τὰ λιθάρια.

Σὰν πουλάκι, ποὺ κατέβηκε
γιὰ ξαπόστμα ὥρα λίγη
καί θ' ἀνοίξει τίς φτεροῦγες του
πάλι, γιὰ νὰ ξαναφύγει

ἀπὸ κάποια πλάση ἀλλόκοσμη,
πρόσκαιρα στὴ γῆ φερμένη,
φτερωτὸ ἔχεις τὸ περπάτημα,
κι' ὅπου ἀγγίζει δὲ βαραίνει.

Καί σ' ἀκολουθοῦν τὰ μάτια μου
μέ ματιές λαχταρισμένες,
τρέμοντας μὴ δοῦν στὸ διάβα σου
δυὸ φτεροῦγες ἀνοιγμένες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΝΤΑΡΤΗ

Καθὼς ἀνοίγει ὁ λέλεκας
τὰ τρανοφτέρουγά του
καί ἀφίνοντας στὸ ἀκρόστεγο
ἔρημη τὴ φωλιά του

Φεύγει, γιατί τὰ βήματα
γρίκησε τοῦ Χειμῶνα
ποὺ τυλιγμένος ἔρχεται
στὸ γκρίζο του χιτῶνα.

Ἔτσι κι' ἐγώ, — Μάννα μὴν κλαῖς!
Ἔτσι κι' ἐγώ σ' ἀφίνω
καί βγαίνω στὸ χλωρὸ κλαρί
γιὰ τὸ Γαλάζιο Κρίνο,

Πρὸ τῶφραν, τὸ φύτεψαν,
Μάννα μου, οἱ πρόγονοί μας
κι' εὐώδιαζε τὸ σπιτί μας
κι' εὐώδιαζε ἡ αὐλή μας.

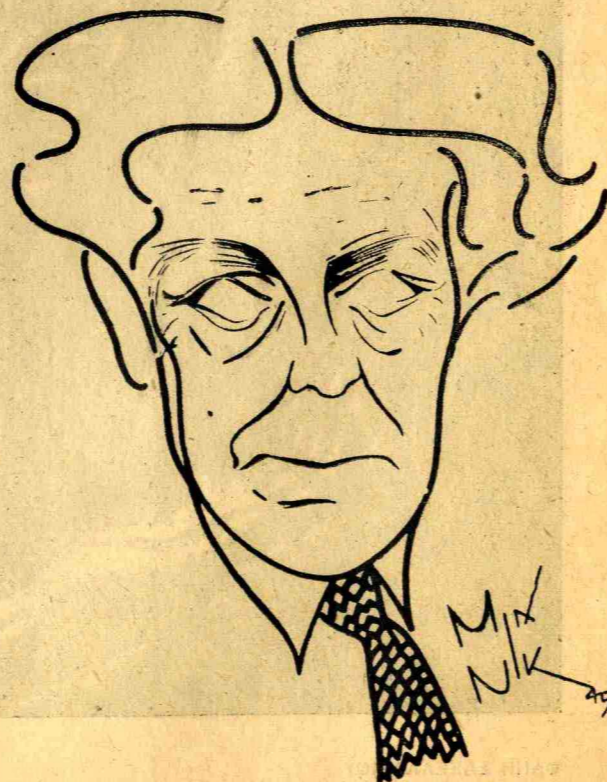
Κι' ἦρθαν ὄχτροι, ἦρθαν βάρβαροι
καί τῆκοψαν, τὸ πῆραν!...
Ξερά τὰ φύλλα του οἱ ἄνεμοι
ἔδω κι' ἐκεῖ τὰ σύραν!...

Κι' εὐχήσου με, Μαννοῦλα μου,
νάχω τὴν τύχη νὰ τὸ βρῶ
στῶν δοξασμένων μας βουνῶν
κάποιο φαράγγι μυστικό.

Νάχω τὴν τύχη νὰ τὸ βρῶ
τῆς Λευτεριάς τὸ Κρίνο.
Φεύγω, μαννοῦλα καί μὴν κλαῖς!...
Μά ὄρκο τρανὸ σοῦ δίνω,

Πῶς θὰ γυρίσω σὰν γαμπρὸς
σὰν ἀνισμένος Μάρτης...
Φεύγω, μαννοῦλα καί μὴν κλαῖς,
φεύγω καί πάω ἀντάρτης.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΛΥΟΜΕΝΟΣ

(Ο καρφωμένος στον Κάφκασο Προμηθέας ακούει τις δυο Ωκεανίδες να του αναγγέλλουν πώς είδαν νάρχηται αρμενίζοντας σε καράβι ο σωτήρας ο Ηρακλής)

Προμηθέας — Κοπέλες χιονοστράγαλες, χαδιάρες του νόμου και του πέλαου θυγατέρες! Μαργαριτάρια κρέμονται γιορντάνια τα δροσερα μαντάτα στο λαιμόσας; σκορπίστετα, να δροσερέψει ο νούσμου!

Ωκεανίδα α' — Στα νήματα τα μπλάβα τυλιμένες, χυθήκαμε στα πέλαγα, Πατέρα, την άγια προσταγήσου ακολουθώντας. Τρεις μέρες ταξιδέβαμε, τρεις νύχτες φέβγαν δεξα, ζερβάμας τ' ακρογιάλια, τα στήθιαμάς κρουστόσαν με αλισάχνη κ' η μάναμας η θάλασσα βογγούσε έρημη μα ξάφνου μίαν αβγη, ω χαράμας! στη γαλατένια βλέπουμεν αντάρα την πορφυρη ανεμόχαρη μαίστρα. Απ' την πολη χαράμας και τα γέλοια σηκώθη τρικυμία και το καράβι σέρνει στριγγια φωνη κ' εμεις χοιμάμε, τις αρμυρες ανοίγοντας αγκάλες, και παίζουμε, χορέβουμε μαζίτου. Πρύμα την πλώρα ξάπλωτος γελούσε ο μέγας αθλητης σφιχτα κρατώντας κατα το ρούσο λιόγερμα το διάκι. Κι είχε στήν πλώρα κράχτισα γοργόνα τη νιόστηθη, σγουρη, χαριτομένη με τα μεγάλα μάτια Αθανασία. Σαν το χορτάτο λιόντα αναπαβόταν στήθια, μεριάτου, μαλιαρα βραχιόνια, χαρακομένα με σπαθιες, κι ακόμα τα δόντια και τα κέρατα, τα νύχια, θωρούσες των θεριών βαθια στη σάρκα. Τ' ανάσκελα ολομόναχος κοιτόταν, γαλήνια καμαρόνοντας απάνω στην πορφυρη μαίστρα στορισμένα κάπρους, αλάφια, φίδια, τάβρους, λιόντες, της άγιας άθλησήστου τα σημάδια. Φυσούσε αγέρας δυνατος, βογγούσε το κόκκινο πανι και ζωντανέβαν τα νικημένα τα θερια στον ήλιο: μα αφτος τα φρύδια μάζονε, στο νούτου τα περασμένα ως παραμύθι εσβύσαν, σαν όνειρα της πικραμένης νιότης τι ωρίμασε η ψυχήτου τόρα κ' ένας βαθια στο ουρανοθάλασο μονάχα στεκώταν άθλος, ο στερνος: στον Άδη να κατέβει, χωρις η δύναμήτου

στο χῶμα να σκορπίσει, καί τὸ Χάρο το σκύλο τον τρικέφαλο ν' αρπάξει!

Προμηθέας — Μη σταματας! Μαζίτου ταξιδέβω. Δεν τόνοιωσες; Εγώ μουν στη μαίστρα ο πρύμος παντοδύναμος αγέρας!

Ωκεανίδα β' — Πατέρα, εγώ το στήθος ακουμπούσα στην κουπαστη σαν κύμα και τον θάρουν! Έχουν να πουν πως κίνησε γεμάτος σάρκα βαρεια, σα βούβαλος κι ο νούστου πηχτος, χοντρος, σα λασπωμένο χῶμα: μα απο άθλο σε άθλο αλάφρονε καί τόρα όλητου η γάβρα σάρκα εγίνη πνέμα! Πρώτα τ' απόξω σκότοσε αιμοβόρα θερια που τυρανούσαν τους ανθρώπους κι ως ποκαθάρισε τη γης, αρχίζει, αμίλητος, λιγνος, πεισματομένος, τον πιο σπαραχτικο, τὸ δέφτερο άθλο: να καθαρίζει αφτος και την ψυχήτου! Τα μέσα σκότοσε θερια, τα πάθη, εχύθη φως μεσ' στις σπηλιες του νότου και γέλασε στα σώθικατου ο κόσμος. Φτάνει! του φώναξε ο θεος με τρόμο: το φοβερο φοβήθη ξάφνου γυιότου γης κι ουρανου τους φράχτες να μη ρήξει. Μα αφτος γρικαίει μονάχα τη φωνήτου, που φώναζε στο σπλάχνο του: «Πιοπέρα!» και ξεκινάει το λιοστερνό του άθλο τον πιο βαρυ, Πατέρα, να τελέψει ωχου! και να τον που σαλέβει ο νούσμου

Προμηθέας — Αι θυγατέρες, φτάστε πια στο τέρμα του ταξιδιου, να βρει λιμάνι ο νούσμου!

Ωκεανίδα γ' — Ἡλιο, φεγγάρια διάβαιναν σα γλάρι της θάλασσας εστέρεβαν τα στήθια και κάθισε ο Θεος σαν το κοράκι λιγνος και λιμασμένος πα στην πλώρα φτάναμε πια στην τέλειση του κόσμου! Πηδάει στη γης ο γάβρος νιος κ' εστάθη τ' απάτητα βουνα τηρώντας γύρα: κι οσμίζονταν στο ρημαγμένο αγέρα, ασάλευτος, το χνότο του θανάτου. Στήν παραφρη της θάλασσας θρημώντας του αντρειομένου αγλείφαμε τα πόδια και τα πυρα δροσιζαμε αντικνήμια: «Μην πας, μην πας, μην πας πιοπέρα: φτάνει!» θρηνούσαμε τις φτέρνες του φιλώντας. Μά ξάφνου ορθος τινάχτη αφτος, στηλόνει προσηλιακα το αφτι, μεσ' στον αγέρα φωνη σα ν' άφουκράζονταν μεγάλη!

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

—Με ποιό τρόπο μπορεί να δημιουργηθεί Πνευματική κίνηση στα Λαϊκά στρώματα;

—Με την «αριστοκρατοποίηση» της τέχνης. Θα ξαφνιάσει ίσως ο «έρος». Μολαταύτα εκφράζει καλά αυτό που θα πώ. Οι λογοτέχνες — έμεις — πήραμε για προνόμιο την τέχνη και ποζάρουμε σά «αριστοκρατία του πνεύματος». Έχει τόσο πειρασμό και τόση κουτή φιλαρέσκεια το «νόημα» αυτό, που μάς έφερε σιγά-σιγά μακριά απ' το λαό (απ' τον Ρήγα τον Βελεστινλή στους σημερινούς ποιητές—απ' το Δημοτικό τραγούδι στο σουρεαλισμό..) που λαός και λογοτέχνες «του» αλληλοαγνοήθηκαν τέλεια! Μάλιστα και αλληλοπεριφρονήθηκαν κάπως. Γιατί έξόν από τ' άλλα, έχουν και τη θεοκρατική αντίληψη της τέχνης (τέχνη για την τέχνη) την δε ικανότητα (;) να κάνουν τις συγκινήσεις τους καλλιτεχνικών αποτέλεσμά, τη λένε ταλέντο. Κι' έννοούν το θείο δώρο, τη θεόθεν υπεροχή τους! Άηδίες. Οι μεγάλοι τεχνίτες ήταν πάντα γνήσια άνθη του κήπου των—του λαού— (Γκόρκι, Ντοστογιέφσκου, Ζολά, Θερβαντές κλπ. Οι δικοί μας «μεγάλοι» είναι.. σπάνια είδη πτηνών εξωλαϊκής πολυτέλειας. Έτσι γράφουν έξ' απ' αυτόν ή έρήμην αυτού. Γιατί ποτέ δεν τους έμπνευσε γιατί στο βάθος κι' ασύνειδά τους δεν τον αγάπησαν— όχι. Μόνο τη δημοτικότητα τους ζητάν γιατί αξίζει. Τους χρειάζεται στην κοινωνική τους καριέρα, στη «γοητεία» της πόζας. Σας είπα: Οι λογοτέχνες μας—έκτος εξαιρέσεων—δεν έχουν καμιά έπαφή με την ψυχή του λαού. Είναι ή «πνευματική αριστοκρατία» του.

—Ποιά είτανε ή θέση του Πνευματικού ανθρώπου στο Κίνημα Έθνικής Αντίστασης;

—Το δηγοού, το έμπνευστή του. Μα ο λαός τους αγνόησε γιατί δεν τους είχε νοιώσει ποτέ του. Τα ίδια ακριβώς αυτά που λέω παραπάνω. Ο καταχτητής δε θα γρόικαε από σουρεαλιστικά βλήτα και Σταφβαρώνεια «ταλέντα» της πόζας. Χρειάζονταν φωτιά και θυμό, οίστρο και αίμα. Κι' αυτά τα βρήκε ο λαός μέσα του. Τόν κεραυνού που ξετόξευε κατά κεφαλής του όχτρού, τόν σφουρηλάτησε ο ίδιος («Έμπρός ΕΛΑΣ για την Ελλάδα..»—Σοφίας Μαυροειδή) ένω, ή παμπηφία σχεδόν τών ανθρώπων της τέχνης, λούφαζε καταπληγμένη από τρόμους—για να μην πώ—για άρκετους απ' αυτούς, —κατι πολύ το χειρότερο. Αφαντοι, τότες οι λογοτέχνες μας, σήμερα—μετά την τεράστια νίκη του του του λαού—πάνε—ούραγοί— από κοντά του. Έστω Κι' αυτό είναι κάτι.
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

ΚΑΨΜΟΣ

Τ' αγέρι αυτό το μουσκοβολημένο
που εύδαε μόνο μέλι και θυμάρι,
άχ ποτέ αγνό και πάλι θ' ανασαίνει;

Και τ' αγιασμένο μ' αίμα έτοτο χώμα
του ξένου το ίερόσυλο ποδάρι
πόσον καιρό θα το μολένει ακόμα;

Πόσον καιρό τα στήθη θα πλακώνει
του τρόμου και του πόνου το κοράκι
έδω π' άνθει το ρόδο κι ή άνεμώνη,

και που όλο φώς γεννήθηκεν ή αλήθεια,
τί θέλουν τα στοιχειά κι' οι μαύροι δράκοι
απ' του Βορρά τ' ανήλια παραμύθια;

1942

ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ—ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

Ένας ένδόμυχος φόβος συχνά, που τονώνεται από την έλλειψη κι' επιπόλαιη θεώρηση τών νεώτερων αισθητικών πορισμάτων, συνεπαίρνει τους ανθρώπους τών γραμμάτων, όταν άξαφνα ή ξαναμμένη συνομιλία πάνω σε υπερρεαλιστικά προβλήματα, μετατοπιστεί έξω από την ειδική άχτίνα της παρατήρησής τους, που πάλι είναι αύστηρά τοποθετημένη στα πλαίσια της τέχνης.

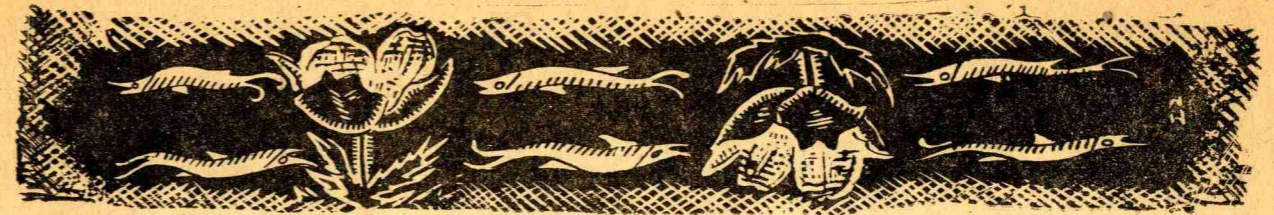
Μόλις λοιπόν το θέμα περι υπερρεαλισμού τραβήξει έξω από την περιοχή της λογοτεχνίας—που ή κατατόπισή μας είναι συνέπεια της τεράστιας έκτασης του κινήματος πάνω στα είδη του λαού—και σταματήσει στο θέατρο, τότε αρχίζουν οι ύπεκφυγές και οι άσυνειδητες άρνήσεις άπόψεων, που συλλαβαίνουν το βαθύτερο νόημα της έποχής και πασικίζουν ακόμα να όλοκληρώσουν έξελικτικές όλότελα ανανεωμένες μορφές του θεάτρου.

Είναι αλήθεια, ότι όλες σχεδόν οι νεώτερες ανανεωτικές προσπάθειες, που με το συντηρητικό τους πνεύμα έμπόδισαν κατά πολύ το ξάνοιγμα τών στενών όρίων της θεατρικής τέχνης, δεν έκαναν τίποτα άλλο παρά άσυναίσθητα παρασυρμένοι απ' το φόβο της συνήθειας του κοινού, ξαναεισχωρούσαν σε παλαιωμένες μορφές, πισσοδρομώντας πάλι στις νατουραλιστικές, στίς έμπρεσιονιστικές ή και έξπρεσιονιστικές τάσεις.

Βέβαια δεν υπήρχαν οι άπαραίτητοι παράγοντες, δεν υπήρχαν έργα—έξόν από λιγοστά ξένα—και οι ακηνοθέτες μας πολύ λίγο ένδιαφέρθηκαν, κι' αυτό έξ αίτίας της παρεκτροπής ώρισμένων, που παρεξήγησαν τα βαθύτερα ουσιαστικά νοήματα τών συνθημάτων του υπερρεαλιστικού ρεύματος, πολύ λίγο κινητοποίησαν το πνεύμα τους—έξόν από το τελευταίο άνέβασμα της σχεδόν υπερρεαλιστικής «Τρικυμίας» του Σαίξπηρ—για την άναρρίχηση στίς άνερεύνητες κορφές, που φαντάζει καθάρια ή αληθινή ύπόσταση του υπερρεαλισμού.

Σ' άλλες χώρες ο υπερρεαλισμός στάθηκε σαν άπελευθερωτικό κίνημα, ένάντια στίς παραδεδομένες, στίς ξεφτισμένες μεγαλοαστικές μορφές του θεάτρου. Άναθεωρήθηκαν ώρισμένες άκρότητες, πήραν άλλες άπόψεις κοινωνικό περιεχόμενο, άφαιρέθηκαν προσεκτικά τα άντιαισθητικά για το θέατρο στοιχεία κι' έτσι δόθηκε μια αληθινή κατεύθυνση με μια διαρκή επανάσταση, που ανανεώνει άδιάκοπα τη μορφή του θεάτρου, πλαταίνει γενικά τόν όρίζοντα της τέχνης και σύγκαιρα εύρύνει τίς πνευματικές αντίληψεις του λαού.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΜΕΤΣΟΛΗΣ

ΚΟΣΜΑ ΠΟΛΙΤΗ

ΕΝΑ ΔΙΠΛΟ

ΔΙΗΓΗΜΑ

—Έ, τί γίνεσαι; μου κάνει σταματώντας με στον ίσκιο, πάνω στο μαρμαρένιο πεζοδρόμιο.

—Α! Τί κάνεις; είπα κ' έγώ.

—Πάει καιρός που δε σ' άντάμωσα, δυό-τρία χρόνια, μπορεί και περισσότερο...

—Άλλο τόσο κ' έγώ! του άποκρίθηκα.

Δίστασε μια στιγμή, κοιτάζοντάς με έξεταστικά.

—Έρχεσαι να σε τρατάρω ένα ούζο;— κ' έδειξε με το κεφάλι του το μπάρ, δυό βήματα πιο πέρα.

Κάτι κόμπιαζε μέσα μου, κάτι σταματούσε τίς διαχύσεις, που θα ήτανε τόσο φυσικές μια και είχα να ιδωθώ με τόν παλιό συμμαθητή μου τόσα χρόνια. Το φταίξιμο βέβαια είναι δικό μου. Δέ λέω, σακουλιάζανε τα μάτια του, το ίδιο και τα μάγουλά του πλάι στο πηγούνι. Και ή ματιά του είχε μιάν έκφραση λοξή, ποτέ άτονη και κουρασμένη, ποτέ τη ζωήρευε σά μια γυαλάδα πονηριάς—έκτος άν ήτανε μόνο άνησυχία. Μα δεν είναι λόγος όλα τούτα, μια επιπόλαιη κρίση, το φταίξιμο είναι δικό μου... Όστόσο, κι από τα χρόνια του γυμνάσιου κάποιο άνάλογο αίσθημα με συγκρατούσε. Μπορεί το ξένιαστο ύφος του, ίσως ο τρόπος που μιλούσε για τίς κοπέλες που άνταμώναμε, και κάποια έπαρση—όχι έπαρση: μια οικειότητα που έπερνε με τόν καθένα δίχως να την παραχωρούσε— το ύλάχιστον έγώ—έτσι, σά να μου την επέβαλε ή σά να έκβίαζε τη συγκατάθεσή μου.

Όστόσο πάντα πρόθυμος να κάνει μια εκδούλευση, να σου φανεί εύχάριστος—μα και ή προθυμία του ήτανε κι αυτή ένα δείγμα της εύκολίας που είχε να κινείται μέσα στη ζωή. Μα ίσως νάφταιγε ο δικός μου χαρακτήρας. Η αλήθεια είναι πως είχε μαθευτεί και κάποια ύπόθεση έπειτα, θέλω να πώ μέσα στον πόλεμο, μια ύπόθεση όμως που δεν είναι του παρόντος και που ίσως δε θα πρέπει ποτέ να τη διηγηθώ: θα ξεσκέπαζε τα ήθη του καιρού μας, πράγμα που δεν το θέλω, γιατί, όπως λένε μερικοί που συζητώ μαζί τους, τα θεμέλια της κοινωνίας μας σαπίσανε και ή Εύρώπη έχει πάνω μας το μάτι. Άκόμα κ' ή Άμερική.

—Τί λές, λοιπόν, για ένα ούζάκι παγωμένο;

Έκανε πολύ ζέστη, ως κ' έδω, στον ίσκιο, πάνω στο μαρμαρένιο πεζοδρόμιο. Κ' έπειτα, για ένα ή δυό ούζα χρειάζεσαι τίς μέρες του-τες της οικονομικής άνόρθωσης του έθνους καμιά τρακοσαριά δραχμές άν πρόκειται να ναι ο μεζές κάπως της προκοπής και άν δεν έτυχε, όπως λένε, τόν καιρό της πρώτης κατοχής, να κόβει το μυαλό σου. Περασμένα ξεχασμένα, τέλειωσε πιά ή προθεσμία καθώς γράφανε προχτές οι έφημερίδες.

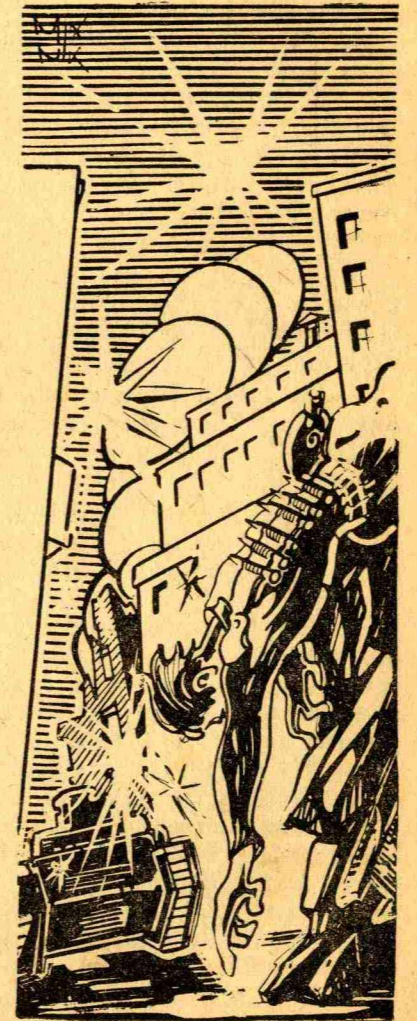
—Ένα ούζάκι; Μ' εύχαρίστηση! του λέω έγκάρδια. Έχομε ν' άνταμώσομε τόσον καιρό.

—Θά μας περιποιηθούν. Είμαι ταχτικός πελάτης.

Μέσα στο μπάρ κυριαρχούσε ο περιστρεφόμενος άνεμιστήρας ριπίζοντας τη μικρή αΐθουσα από τη μια γωνιά ως την άλλη.

—Ίδιο πολυβόλο, του λέω καθώς μας κέντησε το πρόσωπο ζερβόδεξα.

Έριξα μια ματιά στα τρία γυαλιστερά άστέρια πάνω στίς έπωμίδες του. Όστόσο κανέν από τα τρία δεν ξεκόλλησε ή ριπή.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

1941 στην Αθήνα. Έφτασα χωρίς να το καταλάβω κι' αφού έφτασα δεν ήξερα τι ζητούσα. Διαπίστωσα πως δεν ζητούσα τίποτα και δεν ήξαιρα τι να κάνω και πού να πάω.

Τα βράδια καθόμουν στους πάγκους απ' τους κήπους και κοιτούσα τον ουρανό. Περπατούσα με τη φαντασία μου στην πορεία που δεν είχε τελειώσει κι' ανατριχιάζα. Άκουγα βαρεία βήματα, δυνατές κουβέντες και βροσιές. Φορές-φορές ανάμεσα τους ξεχώριζε ένα λυπημένο τραγούδι. Περπατούσαμε από χωριό σε χωριό νησιτικοί, αζούριστοι και κουρδισμένοι, ζητιανεύαμε μια μπουκιά μπουμπότα, μια ρουφηξιά καπνό και κατηφορίζαμε. Όταν τα πόδια μας δεν άντεχαν άλλο, ανάβαμε φωτιές σε απάνεμους τόπους ή τρυπώναμε στ' αχούρια να κοιμηθούμε. Είμαστε μια συντροφιά από δεκαπέντε στρατιώτες και γυρίζαμε απ' το Μέτωπο. Κανένας δεν ήταν σε θέση να πει πού πηγαίναμε. Κατά το νότο. Αυτό το ξέραμε πολύ καλά. Πηγαίναμε κατά το Νότο.

Τα βήματα της πορείας πατούσαν στην καρδιά μου. Το μυαλό μου θύλωνε. Αιστανόμουν τα πόδια μου να βαραινούν κι' επαναλάβαινα σιγανά: «Η πορεία, αγαπητέ μου, δεν τελείωσε. Η πορεία...». Διαπίστωνα πως ήταν εξαντλητική κι' έλεγα πως το καλύτερο που είχα να κάνω ήταν να μη σκέφτομαι τίποτα.

1941 στην Αθήνα. Πλήξη! Και η πλήξη δεν προερχόταν αποκλειστικά απ' την καρδιά μου. Άν έφταιγε αυτή, σε διαβεβαιώνω, ότι παρόλο που έμοιαζα μ' ένα φύλλο περμένο πριν το φθινόπωρο σε μια

γυμνή ρεματιά, θα σφιγγα τα δόντια για ν' απαλαχτώ με κάθε τρόπο απ' τους εφιάλτες μου, από κάθε τι που θάκανε να λυπάμαι μονάχα εγώ, να πλήττω, να βρίζω και πολλές φορές να επιθυμώ την εκμηδένισή μου κάτω απ' τα βήματα αυτής της πορείας. Την εκμηδένισή μου;

Σ' αυτή την ιστορία περπάτησαν πλιά μου χιλιάδες άνθρωποι. Με τις ίδιες σκέψεις, τις χαρές, τις λύπες και τα όνειρα. Χιλιάδες άνθρωποι. Δεν είμαι μονάχος. Αυτό είναι κάτι, είναι πολύ. Τα ίδια περιστατικά, οι ίδιες λαχτάρες, οι πόθοι, οι απογοητεύσεις και οι ελπίδες.

Τα βράδια, όταν δεν καθόμουν στους πάγκους, γύριζα στους δρόμους. Συλλογιζόμουν τα πλήθη του κόσμου που την ίδια ώρα γυροῦσαν στους δρόμους με χίλιες διαφορετικές σκέψεις. Συλλογιζόμουν και τις χιλιάδες χρόνια που πέρασαν απ' αυτόν τον πλανήτη, έγραψαν την ιστορία τους και έφυγαν όπως ήρθαν. Την ιστορία τους! Χιλιάδες ιστορίες, όσοι και οι άνθρωποι που κάθε φορά έρχονται και φεύγουν. Με τα ίδια όνειρα και τις ίδιες ελπίδες. Κουνοῦσα το κεφάλι μου, κοιτούσα τα άστρα με την προσπάθεια να κοιτάξω όλο και πιο μακριά και τάχυνα το βήμα μου να φτάσω εκεί που δεν έφτανα ποτέ.

Προσπαθούσα να κρατήσω τον εαυτό μου σε ισορροπία και με κάθε τρόπο να σηκωθώ πιο ψηλά απ' την εκμηδένιση. Έλεγα πως είμουν και γώ άνθρωπος με νοῦ και καρδιά και πως αν δεν σκοτώθηκα στο Μέτωπο, έπρεπε να ζήσω.

Και κάθε φορά έπαιρνα το δρόμο γι' άπάνω. Η νύχτα ήταν πολύ επικίνδυνη και πολύ σκοτεινή για έναν μοναχό άνθρωπο, όσο κι' αν ήταν άσημαντος όπως εγώ. Εκεί, περίμενε η υγρασία να με σφίξει στην αγκαλιά της για να όνειρεντώ μέσα στη χωματένια αναπνοή της, τη Λουκία, τη Μάγδα, το Γιάννη, τους δικούς μου.

1

Καθόμουν στο σπίτι του Κώστα, στον άη-Γιάννη κι' ο Κώστας δεν έφερενε καμιά αντίρρηση να κάθομαι. Ο λόγος το λέει σπίτι γιατί ήταν ένα υπόγειο σκοτεινό και υγρό. Το

δικό μου, βέβαια, διαμέρισμα, γιατί πάνω απ' αυτό, ακριβώς άπάνω, σηκωνόταν τρία δωμάτια καθαρά με έπιπλα και κουρτίνες. Μέσα στ' αυτά έκλεινε τη ζωή του ο φίλος μου Κώστας μαζί με τη γυναίκα του, την Έλένη.

Πριν απ' τον Πόλεμο στην Άλβανία δεν γνώριζα κανέναν τους. Μια μέρα στο Μέτωπο, μαζί με άλλη ενίσχυση του Λόγου, έφεραν και τον Κώστα. Μου πρόσφερε τσιγάρο, εγώ του όσα τρεις έλιες — μόλις είχα πάρει συσσίτιο — και γνωριστήκαμε. Από τότε στήγαμε μαζί το αντίσκηνο. Πολεμούσαμε, βάζαμε «άέρα»

στος Ιταλούς, πεινάγαμε, λέγαμε ιστορίες, ξεψειρίζαμε και τραγουδούσαμε σιγανά. Εκεί γνώρισα και τη γυναίκα του την Έλένη. Από φωτογραφίες, από γράμματα κι' απ' τις διηγήσεις του Κώστα.

Όταν διαλύθηκε το δικό μας Μέτωπο και γώ χωρίς να κατάλάβω βρέθηκα στην Αθήνα, θυμήθηκα —μια σύμπτωση άπλή για μένα κείνο τον καιρό— τον Κώστα. Θυμήθηκα πως καθόταν στον άη-Γιάννη, δεν τρώαηκα, ανέβηκα, έψαξα και τον βρήκα. Άγκαλιές, χαρές, κακό, όσπου νύχτωσε. Φάγαμε, ήπιαμε κρασί, τραγουδήσαμε και στο τέλος κοιμήθηκα στο σπίτι του. Την άλλη μέρα το πρωί τους άποχαιρέτησα κι' έφυγα. Βέβαια θα πήγαίνα στην πατρίδα μου, στο σπίτι μου και στους δικούς μου. Όστόσο δεν πήγα πουθενά. Περιπλανήθηκα μια μέρα, δυό μέρες, πέντε δέκα, γέμισα σκόνες, τα γένηια μου μεγάλωσαν και ξανα ανέβηκα στον Κώστα. Παραξενεύτηκε που ακόμα είμουν στην Αθήνα και να περιμένω.

Στο σπίτι του έμεινα τρεις μέρες. Η κάθε καινούργια μέρα έρχόταν πιο γνώριμη, και πιο βαρεία. Την τετάρτη κάναμε περίπατο μαζί.

- Οι δικοί σου θ' άνησυχούν, μου είπε.
- Τό ξέρω. Μα πώς να πάω;
- Έδώ όμως οι δουλειές είναι πολύ δύσκολες.
- Ναι.
- Έσύ δεν θα μπορούσες να κάνεις καμιά δουλειά.
- Πώς τό ξέρεις; (Και σε λίγο) Ίσως.
- Άλλά..
- Φίλε μου λυπάμαι. Δεν μπορώ να πάω πουθενά.
- Τό ξέρεις πως σ' αγαπώ.
- Ναι.
- Έ, λοιπόν, τό σπίτι μας είναι πολύ μικρό.
- Έχεις δίκιο.

Στό τέλος μείναμε σύμφωνοι. Για μένα δεν ήταν ντροπή κι' άς μη τό θεωρούσε κι' αυτός προσβολή.

Θα καθόμουν στο υπόγειο όσπου να κατόρθω να φύγω. Κι' όσο για τό φαγητό θάταν αποκλειστικά δικός μου λογαριασμός.

Έγκαταστάηκα όσο πιο καλά μπορούσα. Από κάτω έστρωσα χόρτα, από πάνω λινάτσες κι' άπάνω στις λινάτσες μια τριμένη στρατιωτική κουβέρτα, που μου την χάρισε ο Κώστας για να τόν.. θυμάμαι.

Κατέβαινα στην πολιτεία να τακτοποιήσω τις δουλειές μου —εκείνο τον καιρό ή μόνη μου δουλειά ήταν τό φαγητό— και πάλι ανέβαινα στον άη-Γιάννη. Άνοιγα προσεχτικά την αυλόπορτα για να μην άνησχήσει ή Έλένη και τρύπωνα στο υπόγειο μπουσουλώντας.

Εκεί, μέσα πάντοτε σ' ένα σκοτάδι υγρό, είχα την ελευθερία μου. Εκεί δεν πάτησε κανένας Γερμανός ή καραμπινιέρος τον καιρό που έμεινα. Στο υπόγειο μιλούσα όσο και όπως μου άρεσε. Έλεγα για τη ζωή, για τόν κόσμο, για τόν πόλεμο και στο τέλος έκλεινα τα μάτια και κοιμώμουν.

2

Ήταν πρωί και κατέβαινα. Τα πράγματα ήταν πολύ δυσάρεστα αφού την προηγούμενη μέρα δεν έφαγα σχεδόν τίποτα, αφού οι γιατροί που πήγα μου είπαν πως δεν ήταν τίποτα σοβαρό τό ότι μου πονούσαν τα στήθη (έτσι δεν ήλιζα να πάρω κανένα βοήθημα), αφού δεν έφευγε κανένα βενζινόπλοιο απ' τόν Πειραιά κι' αφού τέλος, δεν ύπήρχε καμιά διέξοδο για μια ζωή τόσο άπλή, όσο να κουνάς έστω ελάχιστα τα πόδια και ν' αναπνέεις, έστω ελάχιστο άγέρα. Λογάριαζα να μπώ σε μια ταβέρνα. Θά τρωγα και θάβγαίνα όπως μπήκα. Άν μου ζητούσαν λεπτά, θά τόυς έλεγα: «Κύριοι, ο πόλεμος» και θάφευγα.

Φορούσα τα καλά μου. Ένα πανταλόνι του νοσοκομείου κι' ένα πουκάμισο που δεν ήταν δυνατό να βρωμήσει περισσότερο. Όταν μου τό όωσε μια κυρία

M/K

—Με ποιά τρόπο μπορεί να δημιουργηθεί Πνευματική κίνηση στα Λαϊκά στρώματα;

— Τότε μόνο μπορούμε να ελπίζουμε πνευματική κίνηση στις μεγάλες λαϊκές μάζες, όταν οι πνευματικοί μας άνθρωποι θα μπορέσουν να μιλήσουν καθαρά για τα ζητήματα που απασχολούν τις μάζες αυτές. Αλλά για να το πετύχουμε χρειάζεται εξαντλητική μελέτη του Έλληνικού προβλήματος στη γενικότητά του. Αυτό είναι η μεγάλη πύλη που θα οδηγήσει στο κέντρο και των «επί μέρους» προβλημάτων του Λαού. Ο Λαός μας είναι εκατοντάδες χρόνια σε μιάν ομαδική φυλακή. Όξω από τη φυλακή του κρατήσανε μ' επιμέλεια, οι ένδιαφερόμενοι, τους πνευματικούς ανθρώπους. Για να ματαιώσουνε ακριβώς την έπαφή, για να κρατήσουνε το Λαό στη φυλακή της αμάθειας, για να δημιουργήσουνε το όπλο με το οποίο θέλησαν πάντα να μ'εσ πολεμήσουνε και που το βαφτίσανε «Πολιτική άνορημότητα».

Ο πνευματικός μας άνθρωπος, ως τα σήμερα, έγραφε κουτουρού για τα μεγάλα αυτά ζητήματα. Δεν είχε κανένα στόχο. Στόν αέρα πυροβολούσε, ασυντόνιστα κι' άσκοπα δούλευε για το τίποτα. Γιατί είταν άπομονωμένος.

Ο πόλεμος τον έφερε ανάμεσα στο Λαό. Μαζί πολεμήσανε στις δύσκολες ώρες. Στο χέρι των πνευματικών ανθρώπων μας είναι να μην ξεκολλήσουνε ποτέ πιά από τις μάζες. Να σκύψουνε με στοργή και μ' αγάπη κι' απόφαση και πείσμα άπάνω στα προβλήματα του Λαού, να τα νοιώσουνε οι ίδιοι σαν δικά τους προβλήματα, να τα φωτίσουνε, να μορφώσουνε το Λαό, να τον κάνουνε να ενδιαφερθεί ο ίδιος, κι' αυτό το ενδιαφέρο νομίζω είναι εκείνο που ζητούμε: Η πνευματική κίνηση μέσα στα μεγάλα λαϊκά στρώματα.

— Ποιά είτανε η θέση του Πνευματικού ανθρώπου στο Κίνημα Έθνικης Αντίστασης;

— Μη γελοιάστε. Ο Λαός πορευότανε άπάνω στους μεγάλους δρόμους κι' ο πνευματικός άνθρωπος τον ακολουθούσε κατάπληχτος, ξαφνιασμένος, γιατί ποτέ δεν περίμενε τέτοιες έκκρηξεις. Κι' αυτό θα πεί πως δεν είχε δουλέψει μ' επιμονή, με συνείδηση, για να δημιουργήσει αυτή την ψυχική ανάταση. Πραχτικογράφος σκέτος των ηρωισμών του λαού έγινε ο πνευματικός άνθρωπος, στα χρόνια τα μεγάλα. Όχι δημιουργός κι' οδηγός. Μά κι' αυτό είναι κάτι σοβαρό, όταν πάροουμε ύπ' όψη αυτά που θίγονται στο πρώτο έρώτημά μας.

ΘΕΜΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ ΤΩΝ ΓΙΑΠΩΝΕΖΩΝ

[Ο Χιροχίτο άνεγνώρισε χθές την ύποταγήν της Ιαπωνίας και μεταβαίνει εις τ' ανάκτορα διά να αναφέρη εις τους προγόνους του. Παρεκάλεσε δε τους αξιωματούχους του, όμως μη κάνουν του λοιπού χαρακίρι εμπροσθεν των άνακτόρων του...]

Οι έφημερίδες της 2-9-45.

Ήσυχία παρακαλώ. Ήσυχία από βαθύ θαλασσινό χρώμα ήσυχία για να μεγαλώσουν τα χρυσάνθεμα για να κοιμηθούν τα βομβαρδισμένα παράλια και τα κίτρινα παιδιά της Σαχαλίνης. άγκαλιά με το γυμνό άνεμο του ειρηνικού. Ήσυχία γιατί άνεβαίνει ο αυτοκράτορας στ' άνάχτορα και περπατάει με τους Ίσκιους στ' άγρυπνα παραμύθια για να συναντήσει τους προγόνους του και να τους αναφέρει εκείνο που έχει γίνει ...

Μυστικός, άερινος, γιός του Θεού, μυστικός, όλομόναχος, άπόγονος του ήλιου, με ποιόν άλλον να συνομιλήσει ο Χιροχίτο; Οι άνθρωποι άνοίγουν τα σπλάχνα τους για το μεγαλειό του τα Κινεζάκια γνωρίζουνε τα βομβαρδιστικά του οι άμερικάνοι είναι λευκοί οι μπολσεβίκοι κόκκινοι τα γαλόνια των παλατιανών του στράφτουν άκόμα μακριά σας παρακαλώ το γαλάζιο αίμα σας είναι λαμπρά σαν τον ήλιο τ' άνάχτορά μου τα μάρμαρά τους θαμπώνουν τον πατέρα μου οι δρόμοι καθαρίζονται από τα παιδιά των στρατιωτών σας κάτω άπ' τις κερασιές σας καρτερούν πολλοί νεκροί μέσα στα χρυσάνθεμα βασιλεύουν οι στρατοί μας ήσυχία φερμένη από τα μακρινά στρατόπεδα γιατί συνομιλώ με τους προγόνους δίνω μεγάλη άναφορά σε κόλλες από λόγια και δνειρα μιλω με τον παππού μου που δεν έκαμε πολέμους ποδταν σαν ένα άκακο παιδι κι' είχε μια κασετίνα βουδική γιομάτη φυλλαράκια άπ' τα λειβάδια της Άσίας.

Έκατό εκατομμύρια πλάσματα από κερι άρχαίοι άσιάτες φυτρωμένοι στη γης σαν τα ρύζια φωνάζουν και μιλουν με κρωγμούς πουλιών γεννοβολούν σαν τους λαγούς για Κεϊνον

τσαλαπατουν οι γιαπωνέζοι караγκούνηδες στους κίτρινους πυρετούς και στη χολέρα πως να συνομιλήσει μαζί τους ο αυτοκράτορας; πως να κατεβεί στα χαμηλά σοκάκια που πατουν; Χίλιες γκέισες τον τραγουδουν χίλιες και μιá του καθαρίζουνε το δρόμο μιá μπατερφλάυ πεταλούδα στα μεταξωτά του πήγαμε κι' ήρθαμε χτές από την άδερφή μας Κίνα πόσα μίλλια ντυμένα με τα ξωτικά κιμονό πόσα μίλλια που μοσκοβολούν από τσαΐ στη Σουμάτρα παντρέψαμε ζουζούνια και ύαινες στη Γιοκοχάμα δε βρήκαμε τα μικρόσωμα κορίτσια και τώρα ήσυχία μιλω με τους προγόνους μου ήσυχία από βαθειά λύπη να μ' άκούσουν.

Έρχεται από τα Νότια ένας τυφώνας άν δεν αλλάξει την πορεία του θάρθει καταπάνω μας κουνιέται η Γιαπωνία σφυρίζουν στις σκεπές πανωλεθρία κι' άγερικά ξόρκια και σταυροκοπήματα χαλάζει και μπαρουτι καταγιόδας είμαστε γυμνοί κι' είναι τα σπίαμα μας συντρίματα ο άγέρας πήρε ολάκερη τη χλόη της Γιαπωνίας οι άμερικάνοι άνάχωσαν τα μνήματα οι άμερικάνοι μας πετροβολάν από το Πήρλ Χάμπαρ μά ο αυτοκράτορας κουβεντιάζει με τους προγόνους του δίνει μεγάλη άναφορά και τον μαλλώνουν ήσυχία παρακαλώ ήσυχία από βαθύ γαλάζιο τίποτα ...

Ξέρω ένα γιαπωνέζο ποιητή είναι ένας άγνωστος και όνομα δεν έχει έχει έκατό εκατομμύρια φωνές έχει έκατό εκατομμύρια ψυχές ή ψυχή του λαό τον λένε, λαό πολυάνθρωπο, γιαπωνέζικο λαό, θα τραγουδήσει άκέργχα η χώρα στο καλάμι του έχει κι' αυτός προγόνους έχει άνάχτορα μά είναι λίγο ψηλότερα από τα δικά σου αυτοκράτορα, Χιροχίτο θεότρελλε ποιός σε πιστεύει πιά πως κουβεντιάζεις με τους προγόνους ποιός σε λυπάται που δεν περπατάς μες στα χρυσάνθεμα πούσαι ο χειρότερος και πιό μικρός γιαπωνέζος;

ΝΙΚΟΣ Δ. ΠΑΠΠΑΣ

Το μήνυμα μ'εσ ήρθε από την Κοκκινιά. Ο Αντώνης Γιαλούρης πέθανε. Όσοι γνωρίζαμε το σεμνό λογοτέχνη λυπηθήκαμε: Για τον άνθρωπο, για τον αγωνιστή. Η ΠΟΡΕΙΑ έχτιμώντας το έργο του θα γράψει πλατεία στο άλλο της φύλλο για τον ύπερμαχο του Δημοτικισμού.

Ένας από τους βασικούς μας σκοπούς είναι η ενθάρρυνση κάθε νέου ταλέντου. Χωρά μας θάνα το φανέρωμα άπ' τις σελίδες μ'εσ κάθε νέου που γράφει, που νοιάζεται για τη δημιουργική δουλειά και που η προσφορά του είναι αξιόλογη. Ίδιαιτερα το ενδιαφέρο μας στρέφεται στο λαό. Στους ανθρώπους του καθημερινού μόχτου που όμως αισθάνονται μέσα τους την ανάγκη για το ώραίο, για την καλλιέργεια της τέχνης. Οι σελίδες μ'εσ θα είναι άνοιχτές στην προσφορά τους. Τα χειρόγραφα πχ. ενός έργατη που στις ώρες της περισυλλογής τα γράφει και τα κλείνει στο συρτάρι του, ένα ημερολόγιο, μιá περιγραφή άπ' το δράμα του πολέμου και της σκλαβιάς, ότι μπορεί να δείξει τη σκέψη και το πνεύμα του λαού, θάταν ξεχωριστή χαρά για την «Πορεία» να το παρουσίαζε άπ' τις σελίδες της.

Ένας άκόμα τίτλος τιμής προστέθηκε στο σημερινό κράτος. Το Υπουργείο Οικονομικών έκοψε τις άτέλειες των λογοτεχνών. Έτσι κατάφεραν να λεγόμαστε λογοτέχνες, να χουμε επαγγελματικά σωματεία με καλογραμμένα καταστατικά, με προέδρους, συμβούλια και μ' άποτέλεσμα: Να μην έχουμε στέγη αλλά να περιφερώμαστε από αίθουσα σε αίθουσα για να στεγάσουμε τις γενικές συνελεύσεις μας. Να μην έχουμε καμιά άπολύτως άτέλεια που να επιτρέπει στον πνευματικό άνθρωπο να παρακολουθεί την πορεία της Τέχνης στους τομείς: Θεάτρο, Κινηματογράφο, Μουσική. Να μη έχουμε καμιά άπολύτως επαγγελματική κατοχύρωση που να υποχρεώνει τον τύπο, ημερήσιο και περιοδικό, να πέρνει συνεργάτες του και λογοτέχνες. Κανένα Ταμείο που να προβλέπει μιá σύνταξη, μιá έξασφάλιση, μιá άποζημίωση. Κι ο λογοτεχνικός μας κόσμος; Είναι καιρός να κινηθεί και ν' άπαιτήσει τα δικαιώματά του. Δικαιώματα που του τα δίνει το μέχρι σήμερα πνευματικό του έργο.

Και το Ραδιόφωνο; Να τι προφταίνουμε να σημειώσουμε από μιá έκπομπή του. Θέμα: »Η πτώση ενός άεροπλάνου». Μαργαριτάρια: «Γίνωταν», «ο λαβωμένος άεροπλάνο», «ο δάφνος», «τα έχθρικά πλοία από τα συμμαχικά άεροπλάνα είχαν ραμαζάνι» κ. ά. Να τα σχολιάσουμε;

Ο ΑΓΡΙΟΓΑΤΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Στη σκυθρωπή, τη μουτρωμένη τούτη πολιτεία με το κομποζάκουστο λιμάνι, τους κακοτράχαλους δρόμους, τα φτωχοσόκκακα και τις άμετρες φάμπρικες, πάει καιρός τώρα πούχει πέσει μία μεγάλη κατάρα.

Κάτι πού για να πούμε το λόγο του Θεού, δέ το σηκώνουν τα συλλοϊκά σου. Ήταν τότες πούχαν κατέβει απ' τον Βοροά τα λεφούσια του Τύραγνου. Τότες π' άκουμπούσε πά στο στήθος της η βαρεία του μπόττα.

Οι άνθρωποι λίμαζαν τη θροφή. Έγδερναν τη γής να βρούν δυο ρίζες, λίγα πράσινα φύλλα να χορτάσουν τ' άντερό τους κι' η πάσα μέρα πέροναγε σ' ανήλεο άφανισμό.

Λίγνευε το πλήθος. Στέγνωσαν τα χείλη κι' ο μαύρος Χάροντας δέν είχε λεφτό αναπαμό.

Οι στενοί δρόμοι, τα φτωχοσόκκακα γιόμιζαν από πεθαμένους. Από ανθρώπους π' άπόκαναν, πού ρέμαξαν ν' άπαντέχουν και δίπλωναν σα στάχρα πού τα χτυπούσε δυνατός άνεμος τρελλοαέρας.

Τότες το λοιπόν, γίνηκε το μεγάλο κακό. Ή σφορά, πούναι να την ιστοροάς και να μη τηνέ πιστεύεις.

Ήταν οι μέρες πούχαν βρει δουλειά ο νεκροθάφτης κι' ο Αγριόγατος. Ίδρωναν τούτοι δλημερις να προφτάζουν να θάψουν τους νεκρούς. Άνοιγαν σκάβοντας κάτι βαθεις ατέλειωτους λάκκους κι' αυ' του μέσα πέταγαν τους πεθαμένους. Τότες ράσο παπα δέ παραστάκε' να πει τους νεκρικούς ψαλμούς του — τούτα δώ ήταν πράματα πού ταίριαζαν σ' άλλους καιρούς, σ' έποχές πού όλα γίνονται στην εντέλεια, σα πού τα θέλει το γούστο και η κοινωνική σου πέραση— ούτε υγρό μάτι να κλάψει. Τα μάτια είχαν ρουφήξει το νερό τους, είχαν αποξεραθει κι' έμεναν οβυστά κι' ασάλευτα στη θέση τους.

Έπερναν τους πεθαμένους απ' το σωρό και χέρι με χέρι— «χάιντε, δόστου Κακαράτες»— άφου τους ζύγιαζαν ένα λεφτό στον άέρα πάνω απ' τον άνοιγμένο πεντάφαρδο λάκκο, τους άφηναν ύστερα να πέσουν στο πάτο του. Να πάει ο ένας πά στον άλλο, να σχηματίσουν ντάνες.

Όμως όσο κι' αν γινόταν οβέλτα τούτη η δουλειά, όσο κι' αν είχαν οικονομηθει πολλά χέρια— τρέχαν οι εργάτες για μια χούφτα μπομποτάλευρο— οι νεκροί περίσσευαν. Λές κι' ο Χάροντας παιζογελούσε, με το μεροκάπι τους, το βράδυ ερχόταν κι' εύρισκε

ξανά σωρό τους πεθαμένους. Έτσι ορεξάτος, έπιανε τη βάρδια του ο Αγριόγατος.

Σκαρφάλωνε στο μαντρότοιχο, έδινε μία, σαλτάριζε μέσα κι' δλη τη νύχτα στόμωνε από θροφή.

Την άλλη μέρα οι νεκροθάφτες πού πάγαιναν να πιάσουν δουλειά, έθαβαν τ' άποδέλοιπα. Άλλονού τα μάγουλα, άλλονού ήταν καταφαγωμένες οι σάρκες του στήθους.

Στέναζε η πολιτεία απ' τη δουλειά του Αγριόγατου.

Τρέμαν οι ψυχές.

Έλεγαν πώς ήταν ένα άχόρταγο πράμα με κάτι πράσινα μάτια πού φωσφορίζαν άπαισια στο σκότος και μακρουλά σουβλερά νύχια, πού μια να τ' άκουμπούσε πάνω σου, μπορούσε να σου κόμματίαζε το κρέας, να σου ρούφαγε ολάκαίρο το αίμα.

Και μια νύχτα, μια φοβερή άνιστόρητη νύχτα πού βάραινε άβάσταχτα πά στις άνάσες, άκούστηκε μια κραυγή πού σάλεψε το πνεύμα των ανθρώπων.

Κάποιος ειπε πώς ο Αγριόγατος— πού να τον έβλεπες σίγουρα θα σηκώνοταν η τρίχα του πετσιού σου— πώς είχε φτάξει κάτου στην πολιτεία και πώς ήταν τόσο πελώριος, πού εκέπαζε τώρα με το σήμα του τις στέγες όλων των σπιτιών. Μάτια οι γνωστικοί κοίταζαν να μερώσουν το πλήθος. Κείνοι πούχανε και το βιός και τη φρονιμάδα.

Να κάνουν να πιστευτεί στην πολιτεία πώς ο Αγριόγατος, τ' ανήμερο τούτο πράμα πού θρέφοταν από ανθρώπινο αίμα και δέ χόρταινε ποτές, ήταν κάτι πού τ' όχε γεννήσει η ξαναμμένη τους φαντασία.

Κάτι πού στο τέλος μπορεί να υπήρχε, μα πού με τον καιρό έπαψε πια να υπάρχει. Άδύνατο στάθηκε να συχάση το πνεύμα τους.

Όσο κι' αν πέρασαν καιροί, όσο κι' αν άφανίστηκε ο Τύραγνος όσο κι' αν ξεμάκρυνε το πόδι του απ' τη χώρα, η σκυθρωπή, η μουτρωμένη τούτη Πολιτεία με το ξακουστό λιμάνι, τους κακοτράχαλους δρόμους, τα στενοσόκκακα και τις άμετρες φάμπρικες νομίζει πώς βλέπει άκόμα τον Αγριόγατο με τα πράσινα μάτια και τα μακρουλά σουβλερά νύχια, να σκεπάζει τις στέγες των σπιτιών και να χώνει άχόρταγα τα κοφτερά του δόντια στις ρημαγμένες σάρκες της...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΒΑΝΤΑΣ

ΜΑΡΚ ΙΚΟΒΙΤΣ

ΓΥΡΩ ΑΠ' ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Άπ' όλα τα είδη της λογοτεχνίας, το θέατρο άσκει την πιό άμεση επίδραση στον άνθρωπο και συγκινεί πιό βαθειά την ψυχή του. Άπό το να διαβάζουμε ένα μυθιστόρημα ή ποιήμα στο φως της λάμπας, στην ήρεμία της κάμαρής μας, μέχρι το να βρισκόμαστε μπροστά σε πραγματικούς ανθρώπους με σάρκα και όστά, να παθαίνουμε για την τύχη τους, να χαιρόμαστε για τη χαρά τους και να πονάμε για τη λύπη τους, υπάρχει τεράστια διαφορά. Στο θέατρο δέ μας μιλάνε οι ιδέες, αλλά το πάθος πού κατεβαίνει από τη σκηνή και κατακλύζει ολόκληρη τη σάλα. Οι θεατές παρακολουθούν μ' άγωνία την πάλη του ήρωα ενάντια στην άδυσώπητη τύχη, υποφέρουνε βαθειά μαζί του, κλαίνε για την άποτυχία του κι άφίνουν έναν άναστεναγμό άνακούφιστος, όταν παντρεύεται στο τέλος τη γυναίκα πού αγαπά. Άκόμα και στην κωμωδία, στο ελαφρό χαμόγελο ή στο παχύ γέλιο, κρύβεται πάντα κάποια βαθύτερη συμπάθεια για τον ήρωά μας. Μόλις σηκώνεται η αυλαία μεταφερόμαστε άμέσως σ' έναν φανταστικό κόσμο και βρισκόμαστε, από τότε, ολόκληροι πάνω στη σκηνή. Το θέατρο είναι η πιό ισχυρή αυταπάτη (illusion) της πραγματικότητας.

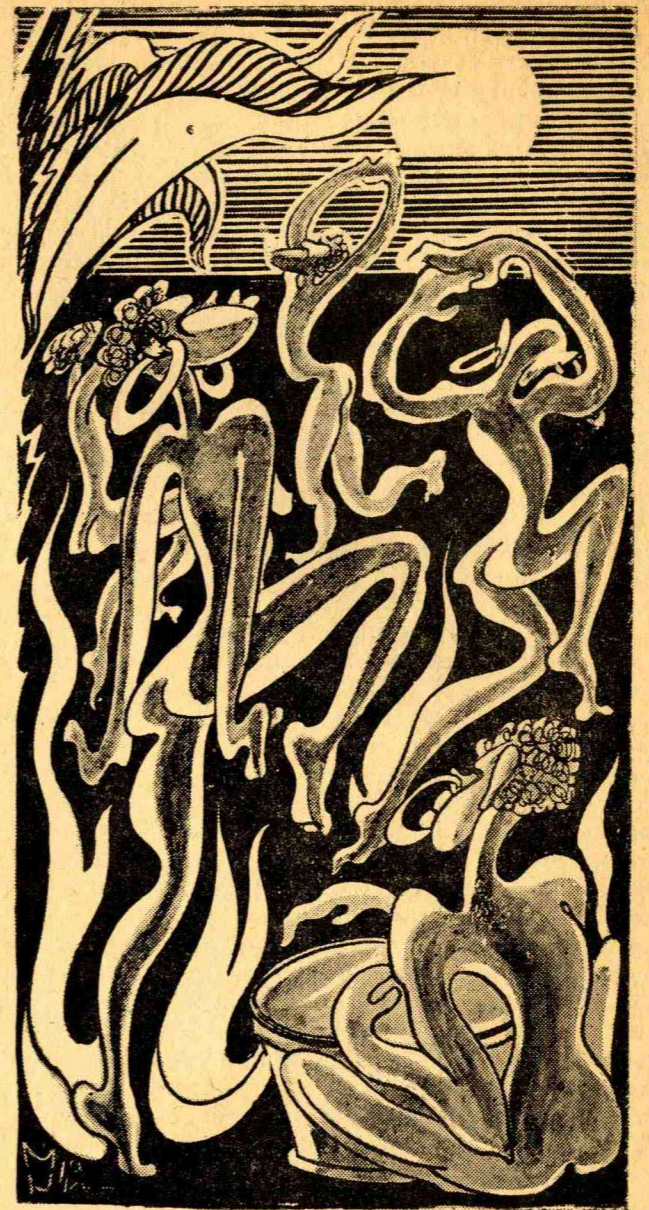
Ο Σταντάλ στο έργο του «Racine et Shakespeare», μās αναφέρει το παρακάτω επεισόδιο: «Την τελευταία χρονιά (Αύγουστος 1822) ο στρατιώτης πού ήταν σκοπός στο έσωτερικό του θεάτρου της Βαλτιμόρης, μόλις είδε τον Όθέλλο, στην πέμπτη πράξη, να έτοιμάζεται να σκοτώσει τη Ντεστεμόνα, φώναξε: «Ποτέ δέν θα έπιτρέψω να πούν πώς ένας έλεινός μαύρος σκότωσε μια λευκή γυναίκα. Την ίδια στιγμή ο στρατιώτης τράβηξε το σπαθί του κι' έσπασε το χέρι του ήθοποιού πού έπαιζε το ρόλο του Όθέλλου».

Αυτό δέν ήταν παρὰ μια ισχυρή αυταπάτη πού προξένησε το θέατρο. Σημειώνουμε άκόμα ένα άλλο επεισόδιο πού τ' αναφέρει ο Herckenrath:

«Σε μια μικρή πόλη της Όλλανδίας παρουσίαζαν ένα δράμα πού είχε μέσα άρχετους φόνους. Άφου οι φιλήσυχοι άστοι παρακολούθησαν δυο-τρεις δέν βάζαζαν πια άλλο κι' ανέβηκαν στη σκηνή φωνάζοντας: Φτάνει πια! Άρχετο αίμα χύθηκε!»

Το επεισόδιο αυτό μού το διηγήθηκε αυτόπτης μάρτυρας. Τα δυο αυτά γεγονότα μās δείχνουν μέχρι ποιό σημείο μπορεί να μās γελάσει το θέατρο και πόσο μπορεί να επιδράσει πάνω μας. Γιατι η επίδρασή του είναι άναμφισβήτητη. Η Ka de Staël, στο έργο της, «De l'Allemagne» μās διηγείται πώς στο τέλος της παράστασης των «Ληστών», του Σίλλερ πολλοί νέοι ένθουσιαστήκαν από τον άρχηγό των ληστών και άποφάσισαν να τον μιμηθούν:

Έπαναστάτησαν λοιπόν ενάντια στην κοινωνία, και κρύφτηκαν στο δάσος για να γίνουν συμμορίτες. Ο Μοντεσκιέ γράφει πώς η Σεμίραμις και ο Άτρέας του Crébillon τον έριξαν «σε παραφορές βακχιδών». Ο Όράτιος αναφέρει επίσης μια περίπτωση πού η τραγωδία έκανε έναν θεατή τρελλό.

Το θέατρο με το να μās δείχνει τη ζωή των φιλόδοξων, έρωτηάριδων, ζηλιάρηδων ή εκδικητών ήρώων, ξυπνάει μέσα μας όλα τα πάθη. Ο αγαθός άνθρωπος γίνεται πολύ σπάνια το άντικείμενο ενός δράματος, γιατί η άρετη δέν προξενεί το ένδιαφέρο και σκοτίζει. Ο Faguet κάνει την άκόλουθη γνωστή παρατήρηση: «Προσέξατε την πολύ λαϊκή γαλλική σήση: «Δέν έχει τίποτα να πει»; Αυτό σημαίνει: «Όλα πάνε καλά». Όταν όλα πάνε καλά, πραγματικά δέν έχουμε «τίποτα να πούμε». Οι έντυχιμένοι λαοί δέν έχουν ιστορία.» (1) Η ζωή των έντυχιμένων ανθρώπων στη σκηνή είναι ψυχρή και μονότονη. Η φρόνιμη αγάπη και η οικιακή έντυχία καθόλου δέν είναι διασκεδαστικές. Γι' αυτό οι δραματικοί συγγραφείς προσπαθούν να ζωγραφίζουν πάντοτε έλαττώματα, και μεγάλα πάθη. Το κοινό τα παρακολουθεί τότε προσεχτικά και συμπαθά τον τύπο πού του άρέσει

ΠΕΣΜΕΝΑ ΕΙΔΩΛΑ

Υπάρχει μια κακή αντίληψη μέσα στο λογοτεχνικό μας κόσμο. Πώς «ένα περιοδικό πριν βγει θα πρέπει να καθορίσει το σκοπό του. Γιατί υπάρχει κοινό μορφωμένο και όχι. Διανοούμενοι και μέσοι αναγνώστες». Ωστόσο ενώ αυτό θα 'στεκε για περιοδικά ειδικού περιεχομένου—ιατρικά, μηχανολογικά, αεροπορίας κλπ.—για τα περιοδικά τέχνης είναι αξίωμα που οδηγεί απ' ευθείας —«Στην Τέχνη για την Τέχνη». Την αίσθηση της ωμορφιάς την έχουν όλα τα στρώματα του λαού. Πρόχειρα παραδείγματα μας πείθουν πως οι λαοί γίνονται δέκτες μ' αλάθευτο κριτήριο, και μ' άπρωτο χαρακτήρα πέρνουν ενεργητική θέση και δημιουργούν πάνω στο ώραίο. Η λαϊκή μουσική, το δημοτικό τραγούδι, τ' άπονημονεύματα του Μακρυγιάννη, οι λαϊκοί θρύλοι είναι ζωντανά κριτήρια απόδειξης. Ο Λαός λοιπόν νιώθει το ώραίο και συνακλόουθα την έκφραση—σ' ένα μέρος—της ωμορφιάς, την Τέχνη. Εκεί όμως που σκοντάφτουν τα περιοδικά μας κι άποτυχαίνουν, δεν είναι τούτο το κοινό η έκείνο. Κάτι άλλο φταίει. Και πρώτα στον τομέα της Σκέψης τ' άξιωματικό μας «πιστεύω» να γράφουμε με σκοτεινούς κι άκατάλυτους τρόπους, ενώ θα μπορούσαμε να καταπιανόμαστε με γλαφυρότητα κι έκλαϊκευτική άνάλυση πάνω στα θέματα. Γιατί δεν παραγωγίζουμε πως ένα μέρος του περιοδικού είναι η μελέτη των πνευματικών και καλλιτεχνικών αίτημάτων του τόπου κι η κριτική παρακολούθηση της καθημερινής πορείας του.

Υπάρχει όμως και το άλλο μέρος του περιοδικού. Η Τέχνη στην έκφρασή της. Το περιοδικό ώστόσο δεν είναι παρά ένας ελεύθερος στίβος όπου κάθε λογοτέχνης της εποχής θα κατέβει για να δώσει τους λαϊλούς παλμούς, άγωνα και δναιρα, μετουσιωμένα στο φίλτρο της προσωπικότητάς του. Εκείνος ο λογοτέχνης θα κάνει ΖΩΝΤΑΝΗ Τέχνη, που θα μιλήσει ίσια στην καρδιά του λαού με προοπτική στο χρόνο. Άλλά κι εκείνος ο μελετητής θα ζήσει περισσότερο που θα μωρέσει να γίνει κατανοητός στην πλατεία μάζα και να δώσει σωστές λύσεις στα πνευματικά της προβλήματα. Τότε, και τον ένα και τον άλλο θα τους διαβάσει ο λαός. Και τον ένα και τον άλλο θα τους καταλάβει και θα τους άκολουθήσει. Γιατί οι πνευματικοί άνθρωποι άντλούν τα στοιχεία τους απ' το λαό και τά δίνουν πάλι σ' αυτόν με Κρίση, Τέχνη και Κατεύθυνση. Όταν ο λαός δεν μάς διαβάσει, όταν ο λαός δεν μάς καταλαβαίνει, τότε ποιά είναι η άποστολή μας; Το φταίξιμο λοιπόν είναι σε μάς. Σε μάς που άποζητάμε στην κενόδοξη όρμη μας να ξεχάσουμε τη μεγάλη αυτή ζωοδότρα μάννα μας. Γιατί το κοινό είναι ο λαός. Κι ο λαός δεν ξεχωρίζεται. Κι όταν ένα περιοδικό πριν βγει καθορίζει το κοινό του είναι σά να ξεχωρίζει το λαό. Σά ν' άρνιέται σε ώρισμένη μερίδα του την άίσθηση του ώραίου και την Ικανότητα ν' άντιλαμβάνεται την άλήθεια. Όλα αυτά όμως τ' άξιώματα σήμερα δεν στέκουν. Μοιάζουν με πεσμένα είδωλα ενός όλιγάριθμου κόσμου που πέρασε η περνά ή τυραννία του.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πολλοί φίλοι μας άπό το πρώτο μας φύλλο φρόντισαν να μάς στείλουν χαιρετιστήρια γράμματα κι ευχές για «μιά ΠΟΡΕΙΑ, πρδς τά μπρός δίχως τέλος». Η ιστορική τους αυτή φροντίδα για την προσπάθεια που ανάλαβαμε μάς συγκινεί και μάς δυναμώνει. Τους ευχαριστούμε λοιπόν και στο δεύτερο φύλλο μας θ' άπαντήσουμε στον καθένα τους χωριστά. Θ' άπαντήσουμε άκόμη και στη συνεργασία που μάς στάλθηκε ή που θα μάς σταλεί.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Στη συμπλήρωση ενός χρόνου, άπό την ήμέρα που ο λαός μας πρόβαλε την πνευματική του θέληση άνάντια στη μηχανική δύναμη των Τυράνων, στρέφουμε μ' ευλάβεια τη σκέψη μας στους μυριάδες τών νεκρών του πολέμου και του άγωνα της Έθνικής άντίστασης. Σ' όλους εκείνους που έδωκαν τη ζωή τους μ' άταπάρνηση στην Τιτάνεια Άντιφασιστική πάλη των λαών και που έπιασαν με την πίστη στην άνοικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου όπου ο άνθρωπος λυτρωμένος άληθινά θα μπορούσε να αισθανθεί στη βασανισμένη ψυχή του, τη χαρά και την ωμορφιά, την άξία της ζωής. Η 28 του Οκτώβρη 1945 βρίσκει άκόμα το λαό μας ν' άντιπαλαίει στην προσπάθεια για να πραγματοποιήσει και να στεφανώσει όλες αυτές τις άμέτρες θυσίες. Οι πνευματικοί άνθρωποι που μέχρι τώρα του σταθήκανε ούραγοι στην πάλη του για τά μεγάλα άνθρωπιστικά πεπρωμένα, άς νιώσουν την έπιταγή των καιρών κι άς γίνουν πρωτοπόροι της ήρωϊκής αυτής πορείας του πρδς το Αύριο

Εκείνο που έλειψε άπό ένα μεγάλο μέρος λογοτεχνών μας και που έχει την άναμφίβολη έπίδρασή του στο έργο τους, είναι η στενή έπαφή και γνωριμία της ζωής του λαού. Ο Έλληνας λογοτέχνης άντλεί περισσότερο άπό το βιβλίο, παρά άπό το άντίκρυσμα και τις μελέτες του κοινωνικού μας βίου. Παράλληλα δε χρησιμοποίησε ποτέ το κύρος του σά πνευματικού άνθρώπου, στο να βοηθήσει στην βελτίωση ώρισμένων συνθηκών ζωής, είτε σε μεγάλα λαϊκά κέντρα, είτε σε έργοστάσια που προσβάλλουν με την άπαθλίωση και τη τραγικότητά τους, κάθε Ιδέα πολιτισμού. Η «Πορεία» είναι Ικανοποιημένη που αυτό το πράγμα το διεπίστωσε ο «Όμιλος Φίλων της Τέχνης» του Πειραιά και πήρε την άπόφαση να ζητήσει άπό τά Λογοτεχνικά σωματεία και να οργανώσει την όμαδική έπίσκεψη μελών τους σε περιοχές του Πειραιά όπου πλατειές λαϊκές μάζες, είναι καταδικασμένες σε μιά μιά φοβερή έγκυατάλειψη. Πιστεύει πως άπό αυτές τις όμαδικές έπισκέψεις που θα φέρουν σε άμεση έπαφή τους λογοτέχνες με το λαό, θα βγούν δυο μεγάλα καλά: Πρώτο θα γίνουν άφορμή να κινηθεί το ενδιαφέρον των υπεύθυνων γι' αυτήν την άπανθρωπία και δεύτερο, θα μεταδώσουν έντονα έντυπώσεις, που σφαλώς θα σταθούν γόνιμες και θα έχουν άγαθές και πολύτιμες άπχησεις στη δημιουργική του δουλειά.

Έχουμε την έντύπωση ότι η ώραία αυτή άπόφαση θα σταθεί σταθμός στην πνευματική ζωή του τόπου μας και σάν τέτοια την χαιρετίζουμε με τις καλύτερες έλπίδες!

Η πόλη μας που στάθηκε στα παλιά χρόνια πνευματικό κέντρο κι' έδωσε στη Νεοελληνική διάνοξη πολλές κορυφαίες δημιουργικές μορφές, για μιά άκόμα φορά φιλοδοξεί να δώσει στη χώρα μας ένα πρότυπο όμαδικής πνευματικής δουλειάς που δε θα άποβλέπει στην άνύψωση άτόμων και την καθέρωση άξιών, άλλά στο να φέρει την προσφορά τους στο οικοδόμημα του Νεοελληνικού πολιτισμού.

Πάνω στη γραμμή αυτή και σ' επανειλημμένες συνελεύσεις τά Ιδρυτικά μέλη των φίλων της τέχνης κατάρτισαν το κατασταστικό το όποιο και έγκρίθηκε άπό το Πρωτοδικείο. Τά Ιδρυτικά μέλη των «Φίλων της Τέχνης» είναι οι κ.κ. Νικόλ. Χατζάρας, Χρήστος Λεβάντας, Στρατής Άξιώτης, Στέλιος Παναγιωτόπουλος-Γεράνης, Θεόδ. Λιαρούτσος, Ι. Γιαννάκος, Άνθ. Δασκαλάκη, Βασ. Λαμπρολέσβιος, Γεώργ. Μωραϊτίης, Γεώργ. Καρατζάς, Παν. Τσουτάκος, Γεώργ. Μετσόλης, Μιχ. Νικολινάκος, Άν. Μαρμαρινός, Βασ. Χριστοδούλου.

ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Η κριτική παρακολούθηση της πνευματικής πορείας του τόπου μας είναι ένα άψηλό κι άπαραίτητο λειτουργήμα κάθε περιοδικού. Για τούτο δόσαμε μεγάλη προσοχή στην έκλογή των προσώπων που θ' άναλάβαιναν ένα τόσο δύσκολο έργο. Άπό το άλλο φύλλο μας το Δελτίο κριτικής θα καταπιαστεί με την κρίση κι' άνάλυση των βιβλίων που μάς στάλθηκαν ή μάς στέλνονται σε δύο άντίτυπα, με τά θεατρικά έργα που παίζονται, με τις εικαστικές τέχνες, τόν κινηματογράφο. Το Δελτίο Κριτικής θα προσπαθήσει στην πορεία του να περιορίσει όσο μπορεί το σκώρο που μέχρι τώρα παρουσιάζεται σάν άχώριστος Ισκιος σε κάθε τέτοια δουλειά, τόν υποκειμενικό παράγοντα. Ιδιαίτερα θα σταθεί μ' άίσθημα στοργής στα βιβλία των Νέων. Θα καλοδέχεται τά πρώτα βήματα όταν αυτά οδηγούν δεξω άπό χίμαιρες ή κενοδοξίες, σ' ένα παραγωγικό και πλούσια ποιοτικό Αύριο.

Η «Πορεία» φιλοτεχνήθηκε άπό τόν Πειραιώτη καλλιτέχνη Μιχάλη Νικολινάκο.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Σωτ. Σκίπη, «Μέσα απ' τά τείχη» Ποιήματα. Έκδοση Άρ. Μαυρίδη.
Δημ. Βουτυρά, «Τρικυμίες» Μυθιστόρημα. Έκδοση των «Φίλων του Βιβλίου».
Γ. Πολιάρχη, «Ο Νέος Βέρθερος» Διηγήματα. Γιώργ. Ζάρκου «Η μεγάλη Στρατιά» Άφήγημα Έκδοση Μαρή και Κοροτζή.
Γιάγκου Πιερίδη, «Σελίδες Σκλαβιάς και Λευτεριάς» Πρώτες έντυπώσεις. Έκδοση «Φλόγας».
Τάκη Τσιάκου, «Άμμουδιές και Ξέρες» Ποιήματα. Έκδοση Άρ. Μαυρίδη.
Χ. Βήττα, «Σονέττα» Ποιήματα. Έκδοση Μαυρίδη.
Γιάνη Άγορινού, «Στ' άντιβούισμα της Λογικής». Έκδότης Άρ. Μαυρίδης.
Ζάν Ζωρές, «Άτομική Ιδιοκτησία και Σοσιαλισμός» Μετ. Σ. Άδάμ-Π. Βάρδη Έκδότης Π.Ράνος.
Τάσσου Άθανασιάδη, «Άποστασία» Δοκίμιο.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Α. Α. ΚΑΜΠΕΡΟΥ

ΕΛ ΝΤΑΜΠΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΣΒΥΣΤΗ ΦΛΟΓΑ

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ
Η
Φιλολογική
πρωτοχρονιά

1945 - 1946

ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ